

PUNTS CLAU D'ICV-ANOIA SOBRE EL PLA DIRECTOR DE LA CONCA D'ÒDNA

1. És positiu que es planifiqui el creixement

Un Pla Director ordena els assentaments urbans, les infraestructures i els espais lliures. Creiem que és positiu que es planifiqui el creixement, ja que només des d'una perspectiva de planificació es pot assegurar un creixement equilibrat i evitar moviments especulatius. La planificació garanteix un creixement equilibrat i compacte, partint de les estructures preexistents i amb respecte al medi ambient i l'activitat agrícola de la Conca.

2. El Pla Director no comporta creixement per sí mateix

Des d'ICV-Anoia entenem que el Pla no defineix què ha de passar, sinó que, preveient les possibilitats de creixement, determina com s'ha de gestionar aquest creixement en cas que es produeixi. És a dir, el Pla no obliga a fer, però diu com s'ha de fer, marcant unes regles de joc per evitar un creixement desordenat i dominat pel mercat.

3. El Pla Director delimita el creixement de la Conca

Pel que fa a la Conca d'Òdna en sentit estricte, Igualada, Montbui, Òdna i Vilanova, considerem molt positiu que el Pla delimita el creixement territorialment pel sud amb la Ronda Sud i pel Nord amb el nou ferrocarril. Per tant, es defineix un espai concret i acotat amb unes capacitats urbanístiques, uns espais lliures, i una xarxa de comunicacions.

4. Condicionants bàsics: infraestructures, serveis, equipaments, medi ambient

És molt important que aprenguem dels errors passats. Hem de planificar per tal que no es tornin a reproduir els problemes viscuts a Fàtima o Montbui. Els pobles i ciutats han d'estar dotats de les infraestructures necessàries (energètiques, transports), equipaments i serveis. En aquest sentit s'ha d'evitar el contacte entre la zona industrial i la zona residencial. A més, s'han de tenir en compte altres aspectes més concrets de determinats municipis com:

- Òdna: evitar que el creixement residencial derivi en l'aparició de ciutats dormitoris
- l'Espelt: diferenciar l'urbanisme a la zona de l'Espelt i les casetes d'en Mussons de la de la resta
- Nova Claramunt: respectar el patrimoni històric i arqueològic, el patrimoni natural, i la zona propera al riu. També garantir la connectivitat dels corredors ecològics entre el Parc Natural de Montserrat i la serra de Queralt

5. Vincular el creixement industrial a l'activitat productiva

És important també procurar vincular les noves zones industrials a activitats productives, no només de logística i emmagatzematge, tenint en compte les necessitats d'activitats productives de la Conca.

6. Comunicacions

Veiem molt positivament la construcció del nou eix ferroviari transversal. Caldria tenir en compte la possibilitat de prolongar el FGC en forma de tramvia, formant un bucle de manera que serveixi a la població d'Igualada i Santa Margarida de Montbui.

7. El trasllat de la indústria adobera

S'ha de potenciar l'activitat adobera, i per això cal que les adoberies s'adaptin als estàndards tecnològics i ambientals per tenir capacitats de creixement. És imprescindible comptar amb un espai que permeti la reconversió del sector, així cal resituar la indústria adobera. Un cop dit això, considerem que la nova ubicació assenyalada pel Pla Director no és adequada, perquè no afavoreix el futur creixement de Vilanova del Camí ja que tot i que el POUM de Vilanova no preveu créixer en la zona que el Pla destina a les adoberies, és l'únic espai en el que podria créixer sense caure en un creixement urbà continu cap a Santa Margarida de Montbui.

POSICIONAMENT D'ICV-ANOIA SOBRE EL PLA DIRECTOR DE LA CONCA D'ÒDENÀ

El fet que es plantegi la discussió i la posterior aprovació d'un Pla Director per a la Conca d'Òdenà posa de manifest dues realitats:

- Igualada i la Conca d'Òdenà tenen una **perspectiva de creixement**, i que aquesta tendència s'emmarca en una evolució positiva general de Catalunya. Això vol dir que la nostra comarca es suma a la tendència general de creixement del país.
- En segon lloc, que des de les administracions es vol **marcar les pautes d'aquest creixement** i no pas deixar-lo en mans del mercat, és a dir, de l'especulació; aquesta és l'única manera d'aconseguir un creixement equilibrat, que combini l'activitat industrial, la funció residencial, els equipaments i serveis que assegurin un creixement de qualitat, unes bones comunicacions i un respecte amb l'entorn.

El que fa el Pla Director és ordenar els assentaments urbans (l'urbanització), les infraestructures i els espais lliure. **Només des d'una perspectiva de planificació es pot assegurar un creixement equilibrat.** És important destacar que el Pla Director ordena un creixement que existirà, i que si no existís el Pla, es faria de forma caòtica i deixant marge d'acció a tot tipus de moviments especulatius. El Pla Director ordena el creixement de la conca amb criteris de creixement compacte, a partir de les estructures preexistents, i el que cal, en tot cas, és posar l'èmfasi en el caràcter equilibrat del creixement i en el respecte al medi natural i a les activitats agrícoles del conjunt de la Conca d'Òdenà.

A l'entorn de la discussió sobre el Pla Director s'hi barregen, i s'hi han barrejat, tres nivells de discussió:

- la necessitat del Pla Director
- el procediment d'elaboració i la forma com es gestiona la seva aplicació
- els continguts del Pla Director

1. La necessitat d'un Pla Director

ICV valora de forma molt positiva l'elaboració d'un pla de desenvolupament urbanístic de la Conca d'Òdenà. Catalunya està creixent i és important que aquest creixement sigui equilibrat per a tot el territori català. Hem de veure el creixement com una oportunitat i no pas com una amenaça. Igualada i el seu entorn, la Conca d'Òdenà, tenen l'oportunitat de reforçar el seu paper dins d'un ampli territori entre l'àrea metropolitana de Barcelona i les comarques lleidatanes. **La planificació ens ha d'ajudar a preveure els canvis, estudiar com els abordem i portar a terme les mesures necessàries per tal de reduir els impactes.** L'ordenació i la planificació ajuden a reduir l'especulació que tota fase de creixement pot comportar.

És important que recordem les conseqüències del creixement desordenat que es va donar durant els anys setanta a poblacions com Santa Margarida de Montbui o barris com el de Sant Pere d'Òdenà o de Fàtima a Igualada, per posar només uns exemples. Tots sabem el temps i diners que es continuen dedicant per dotar aquests nuclis d'una bona qualitat de vida i integrar-los en la xarxa urbana dels nostres municipis. No oblidem que els agents econòmics han diagnosticat la manca de planificació com una de les causes del limitat creixement econòmic de la nostra comarca i, específicament, de la conca. La no planificació ha limitat l'existència de sòl industrial a la conca. Per tant, creiem que planificar ajudarà a limitar, en aquesta ocasió, els aspectes menys positius, que també els té, del creixement.

2. El procediment d'elaboració del Pla Director

En relació al procediment d'elaboració i la forma com es gestiona la seva aplicació, ICV creu que més enllà de la consulta institucional realitzada amb els ajuntaments, cal **ampliar al màxim els mecanismes de consulta i de debat amb la ciutadania**. De ben segur que el debat generat i les propostes i al·legacions presentades serà, de ben segur, un bon procediment per millorar la proposta inicial i arribar a la formulació d'un Pla Director realment adequat a les necessitats del nostre territori.

3. Els continguts del Pla Director

Entenem el Pla no tant com "allò que ha de passar" sinó com "si ha de passar que sigui d'aquesta manera". Creiem que és necessari millorar el contingut del Pla a través de les al·legacions que s'hagin presentat i que es presentaran. El pla no obliga per sí mateix a fer habitatge, indústria etc, però diu com s'ha de fer, marcant les regles de joc.

Creiem que és bo, per tant, que hi hagi un Pla Director. El que cal és plantejar-se en què i com es pot millorar.

Un punt molt important, pel que fa a la Conca d'Òdena en sentit més estricte (Igualada – Montbui – Òdena - Vilanova), és que el Pla limita la Conca territorialment pel sud amb la Ronda Sud i pel Nord pel nou ferrocarril. Per tant configura un espai concret i acotat definint unes capacitats urbanístiques, amb uns espais lliures i una xarxa de comunicació definides.

3.1 Condicions per al bon desenvolupament del Pla Director

Les diferents propostes no es poden entendre i és absolutament impossible plantejar-les de cap manera sense un condicionant bàsic: l'existència de les **infraestructures necessàries** pel seu desenvolupament, específicament les energètiques, de subministrament d'aigua, de capacitat de sanejament d'aigües residuals, de tractament de residus i d'existència d'una xarxa de transport públic suficient, eficient i sostenible. No oblidem, tampoc, els serveis públics, equipaments socials i culturals que és necessari incorporar. Dotar les nostres ciutats d'aquests serveis ha estat lent i costós per la manca de previsió que es va tenir en els seu moment, i això no ens pot tornar a passar. És en aquest sentit que veiem molt necessari elaborar un Pla.

El Pla Director d'Urbanisme de la Conca d'Òdena contempla una reserva important de sòl per a usos industrials. A més de consagrar els espais ja planificats per a aquest ús en els diferents municipis, destaca una nova àrea possible per a l'aparició del traçat del nou Ferrocarril Transversal al nord del nucli de l'Espelt. Aquesta nova zona industrial, que és un fet real per la participació de Consorci de la Zona Franca i l'INCASOL, s'ha de plantejar tenint en compte que ha de dedicar-se a **activitats productives** i no conformar-se només amb activitats lligades a la logística i l'emmagatzematge que, malgrat que siguin les que més aprofitarien les infraestructures previstes, no ens poden fer oblidar la vocació industrial de la Conca d'Òdena i la necessitat d'indústries productives.

3.2 El trasllat de les adoberies

És necessari plantejar el trasllat d'una indústria important a la Conca: les adoberies. Aquesta necessitat s'ha de plantejar des de l'òptica econòmica i de gestió empresarial, i no tant des de l'òptica merament urbanística. La supervivència de la indústria adobera passa necessàriament per tenir **capacitat de creixement i d'adequació tecnològica**. Per això és imprescindible comptar amb un espai que permeti la reconversió del sector a la conca amb uns **estàndards tecnològics i mediambientals** que la faci competitiva i per tant permetin recuperar un sector que degudament dimensionat pugui ser punter en el seu àmbit productiu.

Les empreses de curtits igualadines compten amb experiència tècnica i empresarial, capacitat d'I+D amb el suport de l'Escola Universitària de la Teneria i l'AIICA, i tecnologia de sanejament puntera a Europa. Una nova ubicació d'aquesta activitat industrial és necessària per posar en valor totes aquestes potencialitats.

El plantejament que fa el Pla Director de la Conca d'Òdena sobre aquest trasllat de la indústria adobera té aspectes molt positius quant a les característiques que ha de tenir aquest indret, i que s'han de mantenir independentment de l'indret escollit finalment. La ubicació de les adoberies, però, no és la més correcta. **És necessari buscar alternatives a la ubicació d'aquest espai que minimitzin els aspectes que creiem que no s'han considerat en la determinació de la indústria a Vilanova del Camí. El nou emplaçament de les adoberies ha de permetre la utilització de les infraestructures que aquestes empreses necessiten i que ja estan en funcionament, bàsicament la depuradora del carrer del Rec.** La qüestió és prou important perquè s'estudiï amb l'atenció que es mereix, ja que segur que existeix una alternativa.

L'indret proposat pel Pla Director és un triangle delimitat per la ronda sud, el torrent que separa el terme de Vilanova del de Montbui per l'est i la zona esportiva i el cementiri per l'oest. Aquesta zona que el POUM de Vilanova del Camí, recentment aprovat, no preveu urbanitzar és, en realitat, l'únic espai que el municipi de Vilanova del Camí té per a futurs creixements després de l'horitzó temporal dels 15 anys que contempla el seu POUM. Per tant, si Vilanova del Camí necessita créixer i aquesta zona ja està ocupada hauria de traspasar la ronda sud amb les dificultats que això implica de creixement urbà en continu. Tinguem en compte, també, que mentre no sigui necessari comptar amb aquest espai per a usos residencials i, sobretot, per a serveis, aquest és l'únic espai no urbà i agrícola que li queda a la població dins el límit marcat per la ronda sud. D'altra banda, el Pla Director contempla el creixement de Santa Margarida de Montbui cap a Vilanova del Camí per la franja compresa entre la ronda sud i el riu Anoia. Si unim el desenvolupament d'aquesta zona amb un possible creixement de Vilanova del Camí més enllà del previst al seu POUM tindrem un continu urbà amb necessitats de mobilitat adequades. Tot això no seria possible amb una ubicació industrial, sense dubtar del seu caràcter amable, en l'indret proposat.

3.3 Creixement de l'Espelt o "Nou Eixample"

D'altra banda la transició de zona residencial a zona industrial en aquest indret que el Pla denomina "Nou Eixample" s'ha de determinar de forma molt curosa amb un **concepte integrador i de creixement progressiu**, que sigui capaç de donar resposta adequada a la necessitat de sòl quan aquesta es produeixi, però evitant el desordre.

Una simple ullada sobre el mapa del Pla Director de la Conca d'Òdena denota un creixement urbanístic per a usos residencials limitats i en continu amb les poblacions actuals del sud (Igualada, Santa Margarida de Montbui, Vilanova del Camí i Òdena, quant al seu nucli principal i el Barri de Sant Pere). Entre aquest creixement sobta, per la seva magnitud, l'anomenat "Nou Eixample". Quan ens referim al sòl industrial d'aquesta mateixa zona ja hem marcat unes premisses bàsiques prèvies a qualsevol creixement urbanístic de la zona. Però hi ha dos punts més que s'han de considerar.

S'ha d'evitar el perill de creació d'una nova ciutat dormitori. Per això és imprescindible que les vies de comunicació amb les zones urbanes existents siguin molt fluïdes i no limitades a poques vies importants. També cal un servei públic de transport eficient i cohesionador. Però no podem oblidar que el secret d'una ciutat és que sigui "viva i humana" i per això cal: una tipologia constructiva adequada i variada, comerç, equipaments i infraestructures socials. Això implica repensar la ubicació d'aquestes estructures més enllà del mapa actual, o dit d'una altra manera, el Pla Director ens obliga a repensar la planificació actual que concentra molts d'aquest equipaments en zones molt concretes de la Conca d'Òdena. Però, potser, el concepte més important ha de ser el de continuïtat i de creixement urbanístic compacte. No poden haver-hi bolets construïts que després haurem d'anar unint, i aquesta és una feina difícil que han d'assumir els ajuntaments afectats. La edificabilitat proposada de 50 habitatges per hectàrea no pot ser la norma general i única. S'ha de baixar l'edificabilitat barrejant convenientment diverses tipologies constructives alhora que limitem l'espai.

El segon aspecte a tenir en compte és la **redefinició de les zones de possible creixement properes als centres urbans actuals**. En els darrers anys, la urbanització del voltant del que és l'antic poble de l'Espelt ha modificat extraordinàriament l'aspecte de la zona ja que la ubicació de cases unifamiliars aïllades supera en superfície l'antic nucli. La proposta passa per considerar de forma diferenciada el creixement del nou eixample o nord-oest, com el denomina el Pla Director, en dos sectors separats pel proposat eix viari prolongació de l'antiga nacional II: el de l'est, on hi ha l'Espelt que conservaria aquest aspecte semirural que s'hauria de repetir en altres indrets habitats, com les casetes d'en Mussons, per exemple o les masies existents, i el de l'oest que podria tenir una consideració com la proposada pel Pla amb les limitacions que ja hem proposat anteriorment. Aquesta limitació de l'horitzó demogràfic proposat permetria un tractament de zones lliures no limitat als parcs sobre els torrents que proposa el Pla Director.

3.4 La "Nova Claramunt"

També hem de considerar una altra zona proposada com a possible creixement que és l'anomenada "Nova Claramunt". Aquesta és una zona especialment sensible que implica la necessitat de **preservar el ric patrimoni arqueològic** (via romana, sitges ibèriques del Pla del Camaró, camí ral cap a Vilafranca, tombes medievals,...) que hi ha a ambdós costats de la BV-2133, actualment afectada pel Pla Director, i dins del seu marge esquerre (Pla del Camaró) com a zona urbanitzable. Cal recordar també que recents obres de conducció del gas han deixat al descobert nombrosos nous jaciments.

La zona presenta unes **característiques mediambientals** que fan necessari salvaguardar els eixos de connexió i dels corredors ecològics entre el Parc Natural de Montserrat i la serra de Queralt (PEIN Roques Blanques i Miralles Queralt), amb important entrada d'espècies d'àmbits eurosiberians. Tal i com està plantejada, "Nova Claramunt" barra totalment el pas cap a la zona del riu i no esponja amb cap zona verda els nuclis a urbanitzar (directriu 40 b de planejament territorial "Bases per a les directrius de connectivitat ecològica de Catalunya" d'octubre de 2006 del Departament de Medi Ambient i Habitatge). La zona afectada pel Pla Director forma una unitat de connexió importantíssima (Perspectives territorials núm. 1 hivern 2002 del Departament de Política Territorial i Obres Públiques). Cal salvaguardar doncs el corredor del

Congost la Pobra - Capellades de Nord a Sud seguint el curs del riu i de nord-est a sud-oest connectant la serralada Prelitoral i el Bruc amb la serra d'Orpí i el PEIN de Miralles - Queralt i Ancosa.

El Pla Director apropa perillosament les zones urbanitzades al riu, en una zona que és un importantíssim connector biològic i una zona molt rica en conreus. Cal considerar la salvaguarda de l'espai fluvial del riu Anoia i de tots els torrents que s'hi aboquen. Aquesta zona és especialment fràgil perquè hi ha animals en greu perill d'extinció (galàpet leprós, salamandres i ànecs). L'espai fluvial ja no s'ha de limitar a la zona per on discorre l'aigua, sinó a la vegetació de ribera, les zones humides i les planes d'inundació que el complementen.

El Pla Director d'Urbanisme de la Conca d'Òdena estableix un seguit d'espais lliures supramunicipals establint-ne tres que considera com a estratègics: Parc Fluvial de l'Anoia, entre la Mallola i Capellades, els parcs de la riera d'Òdena/torrent de Cal Valls i del torrent de Cal Magí de les Alzines i parc de les guixeres. Aquests espais han de tenir un tractament mediambiental molt curós. No són només parcs sinó zones protegides quant a la seva flora i fauna específica. Recordem, per exemple, que el document "Perspectives territorials núm. 1" de l'hivern 2002 del Departament de Política Territorial i Obres Públiques parla de les Guixeres d'Òdena com a una unitat de protecció íntegra per la seva singularitat geològica, la vegetació adaptada a aquests sòls (vegetació gipsícola) i la seva fragilitat.

3.5 Mobilitat

Pel que fa a la mobilitat, valorem molt positivament l'èmfasi que posa el Pla en el transport ferroviari. La connexió amb l'eix transversal a través d'un bucle amb una estació situada prop de l'Hospital és un gran pas endavant. També ho és la proposta d'allargar la línia de FGC, malgrat que aquesta línia implica la creació d'un cul de sac a Santa Margarida de Montbui. Díficilment es desenvoluparà l'enllaç amb una futura estació al barri de Sant Maure ja que suposa un important cost econòmic i la seva rendibilitat econòmica i social és limitada. Creiem que és necessari **estudiar un sistema transport públic per superfície**, tipus tramvia, que pot significar simplement canviar la concepció del FGC de metro comarcal subterrani, per una estructura més circular aprofitant les infraestructures viàries que s'hauran de fer si les bases del creixement són correctes, tant al sud, Vilanova i Montbui, com al nord amb el Nou Eixample. En això, no estem inventant res que els propis FGC no estiguin estudiant ja en l'actualitat.